

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · 50 · 2009

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ПІДОРІНА І КИРИЛЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(AFFAIRE PIDORINA et KYRYLENKO c. UKRAINE)**

(Заяви № 12477/06 та 31453/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 червня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

18/09/2009

Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Підоріна і Кириленко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабелль Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,
Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

а також Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 26 травня 2009 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу розпочато за двома заявами, які подали до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) дві громадянки цієї держави, які проживають у місті Кременчук, — Людмила Іванівна Підоріна, 1960 року народження (заява № 12477/06), та Людмила Миколаївна Кириленко, 1947 року народження (заява № 31453/06).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. Суд вирішив направити скарги заявниць щодо невиконання судових рішень, якими їм було присуджено певні суми. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Рішеннями апеляційного суду Полтавської області від 24 лютого та 2 березня 2004 року, які набрали законної сили, було присуджено заявниці у справі № 12477/06 суму в розмірі 5630,83 грн¹ та заявниці у справі № 31453/06 суму в розмірі 7204,67 грн², виплати яких передбачені статтею 57 Закону України «Про освіту».

¹ Близько 840 євро.

² Близько 1073 євро.

5. Відповідні виплати, передбачені на користь викладачів, не були здійснені, оскільки такі витрати не були передбачені державним бюджетом.

6. У 2004 році Верховною Радою України було прийнято закон (Закон № 1994-IV), який затверджував обов'язок погашення заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України «Про освіту», починаючи з 2005 року і протягом п'яти років.

7. Заявниці не надали жодної інформації щодо повного виконання судових рішень.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

8. Відповідне національне законодавство викладене в рішенні у справі «Скрипняк та інші проти України» (*Skrypnyak et autres c. Ukraine*), №№ 9177/05, 14241/05, 10596/06, 17346/06, 20912/06 та 34604/06, пп. 7–13, від 10 липня 2008 року).

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

9. Суд вважає, що згідно з пунктом 1 правила 42 Регламенту Суду заяви мають бути об'єднані з огляду на їх спільне фактичне та юридичне підґрунтя.

II. ПРЕДМЕТ СПОРУ

10. Суд зазначає, що після повідомлення Уряду про згадані заяви заявниці подали нову скаргу, вказуючи на відсутність в національній системі ефективних національних засобів юридичного захисту щодо оскарження надмірної тривалості виконання судових рішень, винесених на їхню користь. У зв'язку з цим вони посилаються на статтю 13 Конвенції.

11. Суд зазначає, що ці скарги були подані після того, як заяву було направлено на розгляд Уряду-відповідачу, якому не було запропоновано надати свої зауваження щодо цих скарг. Таким чином, Суд вважає, що ці скарги виходять за межі предмета розгляду цього спору і що вони не підлягають розгляду в цій справі (див. рішення у справі «Скубенко проти України» (*Skoubenko c. Ukraine*), № 41152/98, від 6 квітня 2004 року).

III. ЩОДО НЕВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

12. Заявниці стверджують, що тривалість виконання судових рішень, винесених на їхню користь, є надмірною, а також, що тривале виконання рішень становить порушення їхніх прав, передбачених пунктом 1 статті 6 Конвенції. Заявниці стверджують, що тривале невиконання судових рішень, якими їм було присуджено певні суми коштів, порушує їхнє право на майно. Вони посилаються на статтю 1 Першого протоколу, відповідні положення якої передбачають таке:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку судом. ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру ...»

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

А. Прийнятність

*1. Щодо заперечення *ratione personae**

13. Навіть якщо припустити, що судові рішення, постановлені на користь заявниць, були виконані в повному обсязі, Уряд стверджує, що заявниці не є жертвами порушення у розумінні статті 34 Конвенції.

14. Заявниці оскаржують це твердження.

15. Суд зазначає, що із зауважень Уряду незрозуміло, чи є виплата коштів заявницям виконанням відповідних судових рішень. Таким чином, Суд відхиляє заперечення Уряду щодо *ratione personae*.

2. Зловживання правом на подання заяви

16. Уряд зауважує, що заяви мають бути відхилені, як такі, що є зловживанням правом на подання заяви в розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції у зв'язку зі ствердженням виконанням судових рішень, винесених на користь заявниць. Уряд звинувачує заявниць в тому, що вони не повідомили Суд про факт виконання.

17. Заявниці оскаржують це твердження, заперечуючи факт повного виконання судових рішень. Зокрема, вони стверджують, що виплати, на які посилається Уряд, були здійснені здебільшого в результаті ви-

конання програми погашення заборгованості (див. двома пунктами вище), яка не ототожнюється з процедурою виконання судових рішень, винесених на їхню користь.

18. Суд зауважує, що заява може бути відхилена, як така, що подана зі зловживанням права на подання заяви, якщо вона явно ґрунтується на неправдивих фактах чи в ній відсутні події ключового значення (див., наприклад, рішення у справі «*Акдивар та інші проти Туреччини*» (*Akdivar et autres c. Turquie*), від 16 вересня 1996 року, «Збірник рішень та постанов» (Recueil des arrêts et décisions) 1996-IV, пп. 53–54, від 20 червня 2002 року), чого немає в справі, яка розглядається.

19. Таким чином, Суд відхиляє заперечення Уряду щодо зловживання правом на подання заяви.

20. Суд зазначає, що скарги не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Крім того, Суд зазначає, що вони не є неприйнятними за будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути оголошені прийнятними.

В. Суть

21. Уряд надав аналогічні аргументи, які були вже викладені в рішенні у справі *Скрипняк та інші (Skrynyak et autres)* для того, щоб доказати відсутність стверджуваних порушень (вищезгадане рішення у справі *Скрипняк та інші (Skrynyak et autres)*, п. 19).

22. Заявниці оскаржують твердження Уряду.

23. Суд зазначає, що зауваження Уряду не дозволяють встановити, чи виплати коштів заявницям становили виконання відповідних судових рішень. Проте, відповідні суми коштів все ще не були виплачені заявницям у повному обсязі.

24. Суд вже розглядав справи, в яких порушувалось аналогічне питання, що і в справі, яка розглядається, та встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції і статті 1 Першого протоколу (див., наприклад, вищезгадане рішення у справі *Скрипняк та інші (Skrynyak et autres)*, пп. 21–24 та пп. 27–28). Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не надав жодних фактів чи аргументів, які б могли переконати його дійти іншого висновку в цій справі.

25. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

IV. ЩОДО ІНШИХ СТВЕРДЖУВАНИХ ПОРУШЕНЬ

26. Заявниці також скаржаться, що керівництво відділу освіти здійснювало на них тиск з метою перешкодити їм ініціювати в судовому порядку провадження щодо відновлення їх прав на національному рівні. У зв'язку з цим вони посилаються на статтю 13 Конвенції,

а заявниця у справі № 31453/06 додатково посилається на статті 8 та 10 Конвенції.

27. Враховуючи всі наявні матеріали та настільки, наскільки вони охоплювалися його компетенцією їх розглядати, Суд дійшов висновку про відсутність будь-яких ознак порушень прав та свобод, передбачених Конвенцією. Таким чином, ці скарги є явно необґрунтованими та мають бути відхилені згідно з пунктами 3 та 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

28. Відповідно до статті 41 Конвенції:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода, судові витрати

29. Заявниця у справі № 12477/06 вимагає 21 292,51 грн, 19 411,00 грн та 17 776,60 грн¹ як відшкодування матеріальної шкоди. Вона також вимагає 25 000 євро відшкодування моральної шкоди та 140,77 грн² в якості компенсації поштових витрат, надаючи підтвердження на суму в розмірі 97,33 грн³.

30. Заявниця у справі № 31453/06 вимагає 14 973,46 грн⁴ як відшкодування матеріальної шкоди. Вона також вимагає 25 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди.

31. Крім того, заявниці вимагають здійснення перерахунку присуджених сум коштів з урахуванням рівня інфляції.

32. Уряд не погоджується з вимогами заявниць щодо відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

33. Що стосується сум, заявлених в якості компенсації судових витрат, Уряд оскаржує витрати, понесені заявницею у справі № 31453/06, у зв'язку з відсутністю підтверджуючих документів. Щодо заявниці у справі № 12477/06 Уряд це питання залишає на розсуд суду.

34. Суд вважає, що Уряд зобов'язаний виплатити заявницям в якості відшкодування матеріальної шкоди суми коштів, які були їм присуджені відповідними судовими рішеннями та які залишаються невиконаними до цього часу, та відхиляє решту заявлених вимог.

¹ 2972 євро, 7 євро, 2716 євро, 2487 євро та 0,84 євро.

² 19,73 євро.

³ 13,57 євро.

⁴ 2095 євро.

35. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд вважає за доцільне присудити кожній заявниці 1200 євро як відшкодування моральної шкоди.

36. Що стосується вимог щодо здійснення перерахунку невиплачених сум з урахуванням рівня інфляції, то враховуючи те, що вимоги заявниць не були підтверджені розрахунком, який би ґрунтувався офіційним документом, Суд вважає, що немає необхідності присуджувати заявницям кошти щодо цього.

37. Зрештою, Суд вважає, що заявниці в справі № 12477/06 має бути присуджено суму в розмірі 15 євро як відшкодування судових витрат.

38. Заявниця у справі № 31453/06 пред'явила вимоги щодо судових витрат. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У справі, яка розглядається, Суд, беручи до уваги наявні матеріали та вищевказані критерії, вважає, що немає необхідності присуджувати заявниці у справі № 31453/06 кошти щодо цього.

В. Пеня

39. Суд вважає, що пеня в разі несвоєчасної виплати має визначатися на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви.
2. *Оголошує* скарги у заявах щодо тривалості виконавчого провадження прийнятними, а решту скарг у заявах — неприйнятними.
3. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
4. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 1 Першого протоколу.
5. *Постановляє*, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції.
6. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявницям:

(i) суми, які були присуджені відповідними судовими рішеннями і залишаються невикладеними до цього часу, як відшкодування матеріальної шкоди;

(ii) 1200 євро (одна тисяча двісті євро) кожній заявниці як відшкодування моральної шкоди разом з будь-яким податком, який може бути нараховано на ці суми;

(iii) 15 євро (п'ятнадцять євро) заявниці у справі № 12477/06 як відшкодування судових витрат;

(b) вищезазначені суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(c) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

7. Відхиляє решту вимог щодо справедливої сатисфакції.

Учинено французькою мовою та повідомлено письмово 18 червня 2009 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(C. Westerdiek)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(P. Lorenzen)
Голова